

Marczell György
rajztanár, grafikus, festőművész
1897 – 1979.

1.

Marczell György Árpád 1897. augusztus 11-én született Budapesten. Édesapja Marczell Gyula, édesanyja Czech Julianna.

Elemi iskolai tanulmányai után a II. kerületi Érseki Katolikus Főgimnáziumban tanult tovább, majd a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult 1916 – 1922 között. Tanárai és mesterei: Tardos Krenner Viktor, Révész Imre, Vaszary János, Rudnay Gyula, Csók István. Csók Istvánnak volt a tanítványa, de néha bejárta Réti István óráira is. Csók István mellett tanársegédként is működött kettő és fél évig. Képesítést szerzett mértani és művészi rajzból.

A dombóvári gimnáziumban tanít 1923. február 5-től óraadó minőségben, mint rajztanár. Az 1923/24. tanévtől tanítja a rajzoló geometriát, a rajzot és az éneket. Már az első évben sikeres rajzkiállítást rendezett a tanulók munkáiból. A befolyt adományokból 305.000 koronával lehetett öt tanulót jutalmazni. 1924-től a Dombóvári Dalkör választmányi tagja. 1925-től tagja a kaposvári Berzsényi Társaságnak és az Országos Magyar Rajztanáregyesület rendes tagja. Tanít a szent Orsolya rend polgári leányiskolájában és ipari tanfolyamán.

1925. június 13.-án Dombóváron köt házasságot Ritzl Olgával.

1927-ben kinevezik rendes tanárrá. Megfesti az újdombóvári bírót, Dőry Hugó nagybérlő, életnagyságú portréját. Ugyanebben az évben születik meg Noémi nevű leánya. A következő években festményeivel részt vesz pécsi és kaposvári művészi tárlatokon és díjat is nyer.

Megfesti Vér Vencel gimnáziumi igazgató és a tanári testület képét, valamint az új intézetről is készít képet, melyet a Székesfehérvári Tankerület Királyi Főigazgatóságának küldenek el. Az intézet 665. számú „Turán” cserkészcsapatánál az apródok vezetője. Ő tervezi a gimnázium udvarát. Tagja a Vas Gereben irodalmi és művészeti körnek, a „Credó” egyesületnek és a Polgári Lövészegyesületnek.

Olaszországban járt tanulmányúton 1934-ben és 1937-ben. Megfesti a gimnázium II. emeletén található Szent Imre élete című művészi seccót.

1940-ben Budapestre helyezik a Kölcsey gimnáziumba, majd egy év múlva visszahelyezik Dombóvárra, ahol 1947 áprilisáig tanít.

1947 áprilisától a Magyar Királyi Tanárképző Intézet gyakorló főgimnáziumában tanított Budapesten. A későbbiekben tanított a Kirakatrendezői Tanulóiskolában is.

Nála tanultak a későbbi tehetséges művészek közül: Károny Judit, Majoros János, Radó Károly, Sarkantyú Simon, Ujváry Lajos, Vati József. De nála tanult Farkas Tibor műépítész, valamint a Kanadában jelentőssé lett Lovas László tv grafikus is.

Festőművészként eleinte dunántúli városokban állított ki, majd a fővárosban is. Fejlődése nem volt mindig együtemű és abban életkörülményei folytán stagnálási periódust is találunk. 1923-tól Dombóváron élt és tanított az itteni gimnáziumban. Az említett megrekedést ekkor találjuk meg művészetében. Igaz, kárpótolta ezért a pedagógiai munka szépsége és annak öröme, hogy segíthette tehetséges diákjai kibontakozását, vagy - a rajzkészségben még a gyengébbeknek is – a képzőművészeti műveltség megszerzését. Ha

2.

lassan is, de beszívárogtak műtermébe az újabb művészeti törekvések. Közben Itáliában tett tanulmányútja is közrejátszott abban, hogy eljutott hozzá a római iskola formanyelve.

„Angyali üdvözet” című képét még készítésének évében, 1932-ben kiállították a Múcsarnok országos tárlatán. Visszaköltözve a fővárosba felmérte, hogy hosszú kívülrekedése a művészet vérkeringéséből, bizony behoznivalókat követel. Marcell megkezdte a felzárkózást, de – senki sem tudott róla. 1959-es kiállítását az Ernst Múzeumban nehezítő körülmények előzték meg. A gáncsoskodás oka az lehetett, hogy ezt a művészt nem ismerték még hivatalos képzőművészeti szerveink sem, mindenki a régire, a másmilyenre emlékezett. Kiállítása végül is egyértelmű elismeréssel zárult. Következő kiállítása – 1964-ben az Ernst Múzeumban, majd 1969-ben Pincetárlata – szintúgy tartogatott meglepetéseket. Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy önmagánál nincs szigorúbb kritikusa. Számos elismert munkáját – sajnos – megsemmisítette, vagy átfestette a későbbiek során. Kár értük. Szerénységét és zárkózottságát megismerve bizonyára azt is természetesnek találjuk, hogy sohasem törekedett művészetének tolatkodó propagálására, sem képeinek értékesítésére. Ha valami műterméből kikerült, az szinte véletlen. Így került néhány táblaképe állami és magángyűjteménybe.

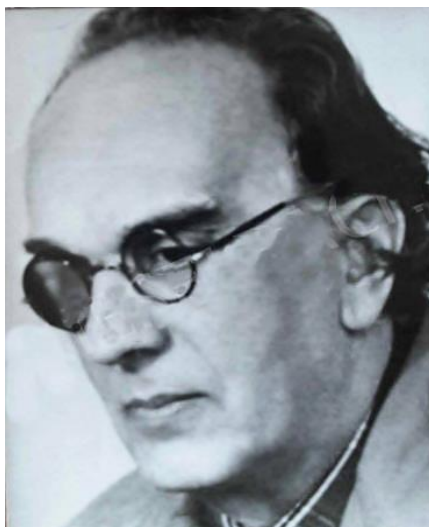
Műveinek hősei: halászok, földművelők, tájrészletbe helyezett portrék, szobarészletbe helyezett portrék.

Kedvenc témái: a muzsikáló, a zenében elmerülő ember. Ő maga is, feleségével együtt szívesen zenélt. Mindketten kiválóan hegedültek.

Dombóváron 1960-ban a Járási Művelődési Ház és a Múcsarnok rendezésében volt kiállítása. 1965-ben tanítványaival közösen szerepelt Dombóváron kiállításon. A gimnáziumban lévő Szent Imre seccóját restaurálták. A Dombóvári Helytörténeti Gyűjtemény több festményét őrzi.

1979. október 17-én, 82 éves korában Budapesten hunyt el. Szinte haláláig festett.

(Forrás: dombopedia.hu – Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár – Iskolai értesítők – II. kerületi Érseki Katolikus főgimnázium és Rákóczi-kollégium fiúnevelő-intézet – Iskolai értesítők – Magyar Királyi Tanárképző Intézet gyakorló főgimnáziuma, Budapest – Művészet 1969. 10. évfolyam 2. szám pp. 87-89)

Marcell György (Forrás: kieselbach.hu)

Az idézett cikkek időrendben, a megjelenés szerint lettek leírva.

1922/23. Iskolai értesítő – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (p. 3. ADT)

Szeptember 25-től február 5-ig rajztanár hiányában a tanári testület többi tagjai látták el a rajzórákat, mikor azután óraadói minőségben *Marcell György okl. tanár* került az intézethez.

Dunántúl 1923. december 07. (13. évfolyam 278. szám p. 2. ADT)

A legényegylet második adventi estélye gazdag műsorral 9-én este 8 órakor kezdődik. Az egylet tagjai szavalat, melodráma, vígjáték előadásával szórakoztatják a közönséget. Máté Károly főgimn. tanár Vas Gereben regényíróról tart előadást. A Polgári Daloskör énekszámokkal, Marton Kálmán karnagy zongora, *Marcell György főgimn. tanár* hegedűjátékkal („Tosca” zongora-hegedű duó) teszik nívóssá az estélyt.

1923/24. Iskolai értesítő – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 7-16. ADT)

. . . . Két csinos hegedűquartettet mutatott be *Ritzl Olga* úrleány, *Marcell György* tanár, Bugalla Béla állami elemi iskolai tanító és Lehmann György községi jegyző. . .

4.

Rendkívüli tantárgyak. Az intézetben a lefolyt tanévben kötelező rendkívüli tantárgyak voltak: I. – II. osztály ének: tanította *Marczell György*. . . szabadkézi rajz, tanulta *Marczell György* okl. h. tanár vezetésével 18, ...

Rajzkiállítás. *Marczell György* rajztanár, a tanulók munkálataiból június 15 – 19-ig ügyes rajzkiállítást rendezett, melyet a közönség élénken látogatott. A rajzkiállításon befolyt adományokból öt tanulót lehetett 305.000 koronával jutalmazni.

. . . 11. *Marczell György* okl. helyettes tanár. Képesítve a mértani és művészi rajzból. Tanította a rajzoló geometriát az I., II., III., IV., a görögpótló rajzot az V., VI., VII. és VIII. osztályokban és az éneket az I. és II. osztályokban, összesen heti 20 órában, továbbá tanította a szabadkézi rajzot heti 2 órában. A rajzsztár óre. Szolgálati ideje 2 év, az intézetben tanít 1923. február 5-ike óta.

1924/25. Iskolai értesítő – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 8-19 ADT)

Rendkívüli tantárgyak. Az intézetben a lefolyt tanévben kötelező rendkívüli tantárgyak voltak: II. osztály: ének, V. o. szabadkézi rajz, tanította *Marczell György*. . . Mint nem kötelező rendkívüli tantárgyak szerepeltek: . . . szabadkézi rajz, tanulta 11 és zene tanulta *Marczell György* tanár vezetésével négy csoportban 18 tanuló.

Rajzkiállítás. *Marczell György* rajztanár a tanulók munkálataiból június 22-től 24-ig rajzkiállítást rendezett, amelyet a közönség élénken látogatott. A rajzkiállításon önkéntes adományokból befolyt 200.000 korona.

9. *Marczell György*, okl. helyettes tanár. Képesítve a mértani és művészi rajzból. Tanította rajzot az I., a rajzoló geometriát a II., III., IV., a szabadkézi rajzot mint kötelező rendkívüli tárgyat a II., a szépírást a II. osztályban, a görögpótló rajzot a VI., VII. és VIII. osztályokban, összesen heti 19 órában, azonfelül tanította az I. – IV. osztályokban mint rendkívüli tárgyat a szabadkézi rajzot heti 2 órában és a zenét négy csoportban heti 8 órában. A rajzsztár óre. Szolgálati éveinek száma: 3, az intézetben tanít 1923. február 5. óta.

Tolnamegyei Ujság 1926. március 20. (8. évfolyam 11. szám p. 6. ADT)

A „Dombóvári Dalkör” közgyűlése.

Mult vasárnap, f. hó 14-én délután tartotta Dombóvár egy igen kulturális egylete a „Dombóvári Dalkör” évi rendes közgyűlését Kenézy László elnöklete alatt, aki hatásos megnyitójában méltatta a magyar dalban rejlő erőt és a tagokat összetartásra buzdította. A lefolyt évi működésről dr. Piukovich Sándor igazgató, a pénzkezelésről pedig Kosztolányi Géza pénztáros adott számot. A közgyűlés nagy lelkesedéssel kérte meg a dalkör éveken át lelkesen munkálkodó karnagyát, Marton Kálmánt, hogy ebbeli tisztségét továbbra is vállalja, aminek ő készséggel tett eleget. Az 1926. évre a tisztikar és választmány egyhangú szavazatok alapján következőleg alakult meg: Elnök: Kenézy László, alelnök: Rajczi János, igazgató: dr. Piukovich Sándor, titkár: Csonka Imre, pénztáros: Kosztolányi Géza, ellenőrök:

Lenkei Géza, Móricz Antal, *zenekarvezető: Marczel György, főrendező: Huber Károly, Választmány: Bauer Ferenc, Bencze János, Dobor István, Fáy János, Gittling Mihály, Hábel Lajos, Hollósy Andor, Kersler Lajos, Martin József, Kiss Ferenc, Móricz János, Lehmann György, Hencler Gyula, Szőke László.*

1926/27. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 1-21. ADT)

. . . . *Marczell György* a kaposvári Berzsényi Társaság tagja, az Országos Magyar Rajztanáregyesület rendes tagja, ...

A szt. Orsolya rend polgári leányiskolájában, illetve ipari tanfolyamán tanítottak: vitéz Földváry Béla, Hetényi Alajos, *Marczell György*, vitéz dr. Mészáros Endre, dr. Piukovich Sándor, Szanyi István tanárok és segédkeztek az itten tartott hazafias és emlékünnepélyek rendezésében.

Tolnamegyei Ujság 1927. július 09. (9. évfolyam 28. szám p. 2. ADT)

. . . Igen megható jelenet következett most. Jokits Tivadar állomásfőnök a többezerre menő vasutasság nevében meleg üdvözlő szavakkal felajánlotta az új község háza ékesítésére az érdemekben gazdag és hosszú bírói működése alatt őket sokszor értékes támogatásban részesítő Dőry Hugó olajfestményü arcképét. A *Marczell György reál-gimnáziumi tanár* által készített, kitűnően sikerült életnagyságu portré felmutatása zugó tapsban kitörő őszinte lelkesedést váltott ki. . . .

Tolnamegyei Ujság 1927. augusztus 13. (9. évfolyam 33. szám p. 6. ADT)

Kinevezések.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter Csonka Imre, *Marczell György* és Hetényi Alajos helyettes tanárokat a dombóvári kir. kath. reál-gimnázium tanári létszámában rendes tanárokká kinevezte.

1927/28. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 11-23. ADT)

. . . Június 7-én este a mozgófényképszínházban dalünnepély volt, amely elsősorban Schubert Ferenc, a nagy zeneköltő emlékének szólt halálának centenáriuma alkalmából, akinek működését Bebesi István tanár ismertette. Schubert szerzeményeiből „A leány halála” című vonós-negyest igen sikerült előadásban mutatták be *Marczell György, reál-gimn. tanár, Marczell Györgyné. Vosáhlo Lipót, reál-gimn. tanár és Lehmann György, községi jegyző.*

. . . . *Marczell György* a kaposvári Berzsényi Társaság tagja, az Országos Magyar Rajztanáregyesület rendes tagja, a „Dombóvári Dalkör” főrendezője és zenekarának vezetője, részt vett képeivel a pécsi tárlaton (1928. ápr. 1 – 12). . . .

A helybeli szt. Orsolyarend polgári leányiskolájában, ipari tanfolyamán, illetve tanítónőképzőben tanítottak: vitéz Földváry Béla, *Marczell György* és Szanyi István. . . .

Somogyi Ujság 1929. április 03. (11. évfolyam 74. szám p. 1. ADT)

Kaposvári festő nyerte a Dunántuli Tavaszi Tárlat nagy aranyérmét a Berzsenyi Társaság nívós kiállításán.

Vasárnap nyílt meg a Berzsenyi Társaság Dunántuli Tavaszi Tárlata a Turul-szálló nagytermében ünnepélyes keretek között. A kiállítás összesíti magában Somogy-, Baranya-, Veszprém, Vas, Tolna, egyszóval az egész Dunántul művészeit. . . .

Bronzérmét nyertek: Hesky Iván (Tatt), Dabassy Kovács Gyula (Pécs), Soós István (Kaposvár), *Marczell György* (Dombóvár), és Dobó Sándor (Kaposvár).

Hesky Iván „Dunaparti részlet” c. aquarelljén a vonalaknak elrendezéséből gondos és nagykonpcióju művészlélekre következtetünk. Dabassy Kovács Gyula „Krisztus siratása c. képén a sötét tónus hűen adja vissza a mély gondolatot. Soós István „Kazlak télen” c. pasztelljában hűen és hangulatosan adja vissza gondolatát és meglátását. *Marczell György* „Önarckép” c. alkotása feltűnő élethűségével, színes beállításával érdekes élmény a szemlélőnek. . . .

1928/29. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 22-30. ADT)

. . . a tanári testületből pedig név szerint: Vér Vencel, igazgató, Csonka Imre, Dóri Antal, Hetényi Alajos, *Marczell György* és dr. Piukovich Sándor tanárok két tanulónak biztosítottak teljes ellátást.

. . . *Marczell György* a „Dombóvári Dalkör” választmányi tagja. A Pécsi Képzőművészek és Műbarátok Társaságának és a kaposvári Berzsenyi Társaság rendes tagja. Úgy ezen két társaság őszi és tavaszi tárlatán, mint a budapesti Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán eredeti festményeivel résztvett. Az Országos Magyar Rajztanárok Egyesületének és az Országos Középiskolai Tanáregyesületnek rendes tagja. Népművelődési előadást tartott helyben vetített képek kíséretében a festészet fejlődéséről a renaissancetól napjainkig. . . .

Tolnamegyei Ujság 1929. december 07. (11. évfolyam 49. szám p. 6. ADT)

Kocsis László szobrának leleplezése Dombóváron.

A dombóvári urinők Mária-kongregációja pompásan sikerült irodalmi estélyt rendezett a szegények felsegélyezésére az Orsolya rendi zárda tornatermében. Legelőször Pribay László játszotta el bravuros technikával Sinding „Früh lingsrauschen” című zongora szerzeményét, majd Nikolényi Veronika meleg közvetlenséggel szavalta Kocsis Lászlónak, az ismert papköltőnek kitűnő versét, a „Koldusok könyörgését”. Domosvay Lajos volt szekszárdi káplán, most pécsi hitoktató olvasta fel Hantos Bélának a modern katolikus irodalom jelenét

ismertető tanulmányát, amelyben részletesen kitért Kocsis László költészetére. Az estélyen jelen volt Kocsis László mutatta be ezután nagy hatással két bájos költeményét. A tetszészaj lecsillapulta után a kongregáció nevében Fodor Imréné üdvözölte Kocsist, akinek egyuttal leleplezték a Fetter Károly dombóvári művész által készített mellszobrát, amelyre elhelyezték az első babérkoszorút is. *Marczell Györgyné és Marczell György tanár hegedűn*, Lehmann György jegyző mélyhegedűn és Vosáhlo Lipót tanár csellón adták elő nagy hatással Haydn 15. kvartettjét és Schubert „A leány halála” című szerzeményét. . . .

1929/30. Iskolai értesítő – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 38-47. ADT)

. . . . A tanári testület egyben elhatározta, hogy Vér Vencel igazgató arcképét *Marczell György, intézeti tanárral megfesteti.*

. . . Maradandó emlékül *Marczell György intézeti rajztanár* művészi olajfestményt készített a tanári testület jelenlegi tagjairól, amely képet az új épület tanári szobájában helyezték el. Az ő műve az intézeti épületet ábrázoló azon festmény is, amelyet az igazgatóság a Székesfehérvári Tankerület Kir. Főigazgatóságának küldött meg.

Tolnamegyei Ujság 1930. november 05. (12. évfolyam 87. szám p. 2. ADT)

Szent Imre ünnepély.

A Dombóvári Kir. Kat. Esterházy Miklós Nádor Reálgimnázium, a dombóvári társadalom bevonásával 1930. november 9-én délelőtt 9 órai kezdettel, a reálgimnázium dísztermében Szent Imre ünnepélyt tart az alábbi programmal: Délelőtt 9 órakor szentmise az intézet kápolnájában, amelyet Magyar Béla pápai kamarás, dombóvári róm. kat. plébános végez. Ezt követi a Himnusz. Énekli az ifj. énekkar. Dezsényi: „Könyörögj érettünk . . .” Szavalja: Pető Antal VI. o. t. Ave Maria. Énekli: Lagler Olga énektanár. Ünnepi beszéd. Mondja: Vértessy Frigyes dr. theol. tanár. Szent Imre herceg. Énekli: az ifj. énekkar. Gáspár: Ujjongj Pannonia. Szavalja: Gouth L. III. o. t. Beethoven: Andante, Larghetto, Allagretto, Finale. Előadják: *Marczell Györgyné, Marczell György, Marton Kálmán, Lehmann György.* Szózat: Énekli . az ifj. énekkar.

Tolnamegyei Ujság 1930. november 08. (12. évfolyam 88. szám p. 3. ADT)

. . . a legkényesebb művészi igényeket elégítette ki Beethoven quartettje, amelyet *első hegedűn Marczell Györgyné, második hegedűn Marczell György, cellón Lehmann György és zongorán Marton Kálmán* mutattak be. A nagy tetszésnek engedve, Mozart egyik szonátáját adták még elő. . . .

1931/32. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (p. 29. ADT)

Turán cserkészcsapat. Intézetünk 665. számú „Turán” cserkészcsapatát a lefolyt évben, Papp Gyula, rendes tanár vezette, míg az apródok vezetője *Marczell György, rendes tanár volt.*

1933/34. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (p. 43. ADT)

... Az Orsz. Magyar Cserkészszövetségnek a csapatvezető nevére szóló Horthy emléklapját e szavakkal küldte meg: „Emlékül és köszönetül *Marczell György* cserkésztsízt testvéremnek a 665. sz. Nimród dombóvári apródcsoport parancsnokának, aki a IV. Viágjamboree – kislelőtelep apródtáborában és az egész kislelőtelepen csoportával a legkiválóbb munkát végezte.”

Somogyi Ujság 1934. június 14. (16. évfolyam 132. szám p. 3. ADT)

Pályadíjnyertes tanítóképzősök.

A dombóvári zárda tanítónőképzőjének IV. évfolyamu hallgatói közül a Müller Testvérek 6-ik országos rajzpályázatán Kovács Ludovika jutalmat, míg Németh Juliska, Kelemen Magda, Pető Márta és Király Gabriella dicséret oklevelet nyert. A növendékek kitűnő eredménye elsősorban *Marczell György festőművész rajztanár érdeme.*

Tolnamegyei Ujság 1934. október 17. (16. évfolyam 81. szám p. 1. ADT)

... november 22-én tartja Dombóváron a Tolnamegyei Általános Tanítóegyesület évi rendes közgyűlését. A kultúresttel kapcsolatban a kör képzőkiállítását is rendez a dombóvári Nemzeti Társaskörben, melyen országos nevű festőművészek vesznek részt és melynek megrendezésére *Marczell Györgyöt* kérték fel.

Tolnamegyei Ujság 1934. november 28. (16. évfolyam 93. szám p. 2. ADT)

A Vas Gereben Irodalmi és Művészeti Kör képzőművészeti kiállítása a dombóvári Nemzeti Társaskörben minden elismerést megérdemel. Vidéki viszonylatban nagyban hozzá járul a jó ízlés fejlesztéséhez. Elrendezése igazán művészi és *Marczell György dombóvári kir. kat. reál-gimnáziumi rajztanár és festőművész művelését dicséri.*

... Dombóvárról *Marczell György* – a kiállítás nagystilű rendezője – Lidérc. Angyali üdvözlés, Primavera, Árpád-házi Szent Erzsébet, Életkeresők című értékes művein kívül Madonna és Vénusz születése című vásznai nagyjértékű mesteri alkotásai, ...

1934/35. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 21-72. ADT)

... Előadja: a *Marczell kvintett, (tagjai: Marczell Györgyné, I. hegedű, dr. Tóth Pál tanár, II. hegedű, Marczell György tanár, cselló, Szendeff Miklós takarékpénztári ügyvezető, fuvola és*

Lágler Olga tanítónőképzőintézeti zenetanárnő, zongora.) Bemutatásra kerültek: a.) Mozart: Menuett, b.) Szendeff: Valse triste és dal. c.) Grieg: Aase halála és d.) Részletek Verdi: „Traviatá”-jából. . . .

Tolnamegyei Ujság 1935. január 08. (17. évfolyam 3. szám p. 3. ADT)

A dombóvári Vörös kereszt fiókegylet január hó 12-én este fél 9 órai kezdettel a Korona Szálloda összes termeiben játékonycélra műsorral egybekötött táncmulatságot rendez az alábbi műsorral: 1. Apróságok utiélményeimből. Felolvassa: dr. Koralewski Géza 2. Élőképek. Rendezi: *Marczell György, reálgimnáziumi tanár. . . .*

Pápai Hírlap 1938. július 02. (35. évfolyam 27. szám p. 1. ADT)

. . . A tanárok művészi munkáira is felhívta a főigazgató Klebelsber grófné és Hóman Bálintné figyelmét, s *Marczell György dombóvári festőművész* két nagy művészi mélységet és lelkiséget tükröző biblikus vásznát és Závory Zoltán bravuros Ady-illusztrációját, a „Fekete zongorát” emelte ki.

Tolnamegyei Ujság 1940. március 30. (22. évfolyam 23. szám p. 4. ADT)

A Vas Gereben Irodalmi és Művészeti Kör az iskolán kívüli népművelés keretében Dombóváron március hó 31-én, vasárnapon délután 6 órai kezdettel, a kir. kat. gimnázium tornatermében, a dombóvári árvízkarosultak javára kulturestet rendez az alábbi műsorral: 1. Himnusz, előadja a dombóvári kir. kat. gimnázium énekkara, vezeti dr. Péczely László gimn. tanár, karnagy. 2. Megnyitó beszéd, tartja Szebenyi Lajos áll. el. iskolai felügyelőigazgató, a Vas Gereben Kör elnöke. 3. A közélet országai, külpolitikai értékük és helyzetük, előadja dr. Medriczky Andor a Magyar Városok Országos Szövetségének titkára, a Magyar Külügyi Társaság és a Vas Gereben Kör tagja. 4. Traviata-quartett, előadják *Marczell Györgyné, dr. Péczely László gimn. tanár, dr. Tóth Aurél gimn. tanár, Marczell György gimn. tanár, a Vas Gereben Kör tagja. . . .*

Tolnamegyei Ujság 1940. június 05. (22. évfolyam 39. szám p. 2. ADT)

Áthelyezések.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Marczell György dombóvári gimnáziumi rajztanárt* áthelyezte Budapestre a Kölcsey gimnáziumhoz és helyét dr. Gáspárdy Sándor eddigi járszapáti tanárral töltötte be.

1941/42. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 5-30. ADT)

Megvált az intézettől dr. Gáspárdy Sándor r. tanár, akit a nm. VKMinisztérium 171.497/1941. VIII. 1. sz. rendeletével a marosvásárhelyi tanker. kir. főigazgatói hivatalhoz helyezett át előadói minőségben. Dr. Gáspárdy Sándor csak egy évig tanított intézetünkben, de rokonszenves egyéniségével mind kartársai, mind tanítványai bizalmát és szeretetét megnyerte. Kísérje Isten áldása új állomáshelyén. *Helyére az intézet volt tanára, Marczell György r. tanár került.*

1942/43. Iskolai értesítők – Katolikus Esterházy gimnázium, Dombóvár (pp. 7-31. ADT)

. . . November 5-én, Szent Imrének, kápolnánk védőszentjének ünnepén bensőséges ünnepélyt rendeztünk, Dr. Tóth Aurél r. tanár költői szépségű beszédben állította követendő példaként ifjúságunk elé Szent Imre herceget. Az énekkar énekszámai, *Marczell Noémi VI. o. magántanuló hegedűszáma, . . .*

Leventeoktatás. Az 1942/43. kiképzési évben a leventecsapat három korcsoportjával, Szanyi István gimn. igazgató, iskolaparancsnok parancsnoksága alatt, önállóan végezte munkáját. A gimn. leventecsapat két alcsoporthoz állott. 1. alcsoporthoz parancsnoka: Miriszlai Ernő, 2. alcsoporthoz parancsnoka: *Marczell György gimn. tanárok voltak.*

Marczell György . . . Egyéb szolgálati beosztása: A rajzsztár őre, levente csapatparancsnok, híradó szakoktató. Tanulmányi felügyelő.

1946/47. Iskolai értesítők – Magyar Királyi Tanárképző Intézet gyakorló főgimnáziuma, Budapest (pp. 4-8. ADT)

. . . majd április elején új rajztanárt kaptunk *Marczell György* személyében a dombóvári kat. gimnáziumból.

15. A tanár neve és lakása: *Marczell György VIII. Trefort-u. 8.* Alkalmazásának minősége: állami gimnáziumi rendes tanár. Képesítése: művészi és mértani rajz. Szolgálati éve: Összesen: 24, Ennél az intézetnél: 1. Heti óraszám: 16. Egyéb szolgálati beosztása: A rajzsztár őre.

1947/48. Iskolai értesítők – Magyar Királyi Tanárképző Intézet gyakorló főgimnáziuma, Budapest (pp. 11-21. ADT)

Marczell György, hozzánk beosztott kir. kat. tanulmányalapi rendes tanárt a V. K. M. állami rendes tanárrá minősítette át 1948. júl. 1-i hatállyal.

Rendkívüli tantárgyak.

Ábrázoló geometriát rendkívüli tárgyként heti 2 órában, 1 csoportban 11 gimn. növendék tanult *Marczell György* vezetésével.

A rendkívüli rajzra, melyet ugyancsak *Marczell György* tanított, heti 2 órában 9 tanuló járt.

Embernevelés 1947. szeptember 01 (3. évfolyam 9. szám pp. 27-30. ADT)

Gondolatok a rajztanárok átképző tanfolyamáról.

. . . . A tanfolyam hallgatói részéről történ megnyilatkozás közül kettőt le is közlünk:

1. *Marczell György, a budapesti mintagimnázium rajztanára a budapesti tankerület tanfolyamáról a következőket írja:*

Négy, mélyen átértékelt fejlődéslélektani előadást hallottunk a nevelés-didaktikai szempontok korszerű követelményeinek figyelembe vételével a ma rajztanításáról. E négy előadás nem hagyta figyelmen kívül a régebbi rajztanítás értékeit sem. Eddigi rajzoktatásunk azonban általános kulturális szempontból is oly nagy hiányokat mutatott s ezek pótlása – éppen a rajz életre való nevelésének jelentőségét tekintve – rendkívül és sürgetően fontos. Meggyőződésünk hogy e négy tanfolyamszerű előadás ezt a célt szolgálta. . . .

Tolna Megyei Népújság 1960. június 30. (5. évfolyam 153. szám p. 3. ADT)

Kiállítások a Dombóvári Járási Művelődési Házban.

A Dombóvári Járási Művelődési Ház ebben az évben három kiállítást rendezett egyéb munkája, tevékenysége mellett. A legnagyobb érdeklődés *Marczell György festőművész* kiállítását kísérte, aki dombóvári származású, s Dombóvárott tanított 25 évig. A kiállítást a festőművész, a Múcsarnok és a művelődési ház vezetői közösen rendezték a járási művelődési házban. A kiállításra nem csak azok jöttek el, akik a művészt itt tartózkodása alatt ismerték, hanem sok fiatal is, akik érdeklődést tanúsítanak a képzőművészet iránt. A művész kiállított képeit több mint kétezren tekintették meg. . . .

(Megjegyzés: A cikk írója tévedett, *Marczell György* nem dombóvári származású és 23 évet tanított Dombóváron. V. L.)

Élet és Irodalom 1964. augusztus 08. (8. évfolyam 32. szám p. 8. ADT)

Kiállítási Napló – Marczell György

Egy öt évvel ezelőtti csoportos bemutatkozás után most egyéni kiállítás keretében láthatjuk a hatvanhét éves, de fiatalos lendülettel alkotó művész képeit az Ernst Múzeumban. Azóta sokat változott felfogása az emberekről, de különösképpen az emberek és a zene kapcsolatáról. Erről regélnek a Quartett és a Hegedűsök ifjú, önfeledten muzsikáló alakjai. Erről énekel a Májusi fények termékenységet, jövőt szimbolizáló nőalakja, amelynek szépségét, költőiségét a védelmezően fölé hajló, zsenge leveleit bontó fiatal fával teszi érzékletesebbé a művész. Ugyanezt a mondanivalót sugallják a Tavasz című kép fiatal emberpárja, a szabadban játszó csikók, és a mindent elöntő, eggyé olvasztó fényözön. A

meleget, életet ígérő Nap jelenik meg a Téli nap hideg hóhegyei között dolgozó munkások feje felett, az eljövendő nyár örök követeként.

Marczell minden képét az ember, a fény, a fiatalság szeretete hatja át. A festmények vásznait betöltő emberalakok mindegyike egyértelműen tükrözi a művész vonzódását az élet realitásaihoz. Csak így juthat el az élmény átadásának olyan fokára, amelyen a megjelenítés külső és belső harmóniája szakadatlanul válik. Ezért képei inkább az időtlenség, mint futó benyomások rögzítésének érzetét keltik. Ebben gyökerezik klasszikus szépségű, átszellemült arcú piros ruhás Hárfásának mondanivalója is. Képeinek formai és tartalmi egységét egyszerű, mindenki számára közérthető eszközökkel éri el. Mint tanár, több nemzedékre hagyományozta művészi és emberi értékeit.

Magyar Nemzet 1964. augusztus 18. (20. évfolyam 193. szám p. 4. ADT)

Marczell György és Ráfael Győző festőművész kiállítása.

Közös kiállításon mutatkozik be az Ernst Múzeumban *Marczell György* és *Ráfael Győző* festőművész. Ellentétes egyéniségek. Művészetükben, festői felfogásukban nincs rokon vonás. A termék egymásutánján így valójában két önálló anyaggal ismerkedünk meg, melyeket csupán a közös katalógus kapcsol össze.

Marczell György képeit át-meg át-szövi valami furcsa szomorkás áhítat. Még legderűsebb témái közé is belopakodik a melankólia. Ezt az érzést még fokozza festményeinek széttöredezett háttére. Az egymásba futó, egymást átmetsző síkok nyugtalanságot árasztanak. De nem nyugtalanítanak, mert az effajta szerkesztés állandó ismétlése óhatatlanul modorossághoz vezet. A művész ott is használja, ahol a témából eredően nincs létjogosultsága, sőt Törött tükrök című művén például a mélyebb mondanivaló helyett látványos megoldásként alkalmazza.

Jobban sikerültek városképei, s ezek közül is kiemelkedik hangulatos megoldású, érdekes perspektívájú Havas háztetők című munkája. . . .

Művészet 1965. (6. évfolyam 2. szám p. 39. ADT)

. . . Képeinek java zenei ihletésű. Nagyméretű táblaképeket fest, az emóciót fényhatásokkal, magát a szuggesztíót szinte megvilágítva, áttüzesedett színfoltokkal fejezve ki.

Marczell Csók Istvánnak volt a tanítványa, néhányszor bejárt Réti István óráira is. Magáról ezeket mondja:

- A festő-eszményképem Egry. Senki nála tökéletesebben nem elegyítette a színt és a fényt. Nála a szín ragyogóbbá tette a fényt és a fény életet lehelt a színbe. Sok fény megöli a színt, sok színtől eltűnnek a formák. Egrynél: szín, fény, forma, valóság, látomás – anyagtalan szellem. Utánozhatatlan és utolérhetetlen.

Festészetemben arra törekszem, hogy a térbelit is síkszerűen vigyem a vászonra, impresszív-expresszív módon. Konstruktív formabontással hozom létre a képeimet. Számomra a napsugarak sárga fényei és a fekete földnek legyalult síkjai természetes módon teremtik meg az absztrakt formákat, a formabontó háromszögeket és négyszögeket. A nappali fény szórt fény. Az esti fényben, a természetes és a mesterséges fények kapcsolatában látom az élet ritmusát és átviszem minden képemre, emberre, tárgyra, házakra, háztetőkre, utcákra. Ahogy a közeli és a távoli fények összekapcsolódnak és rávetődnek egy sétáló párra, elevenedik meg számomra az életet hordozó ember (vagyis nem portrészzerűen!) abban az életességben, amelyben a formák vonalvezetése kialakítja a kép belső struktúráját, a természetes mozgás ritmusában. Kék szimfónia című képemen nem a zenét ábrázolom, hanem a Gellérthegyi Citadelláról az esti fényben úszó panorámában magafeledten gyönyörködő ifjú pár ábrázolásával érzékeltetem egy bensőséges zenei élmény hangulatát.

Tolna Megyei Népújság 1973. május 13. (23. évfolyam 110. szám p. 16. ADT)

Tolna megyei művészek – Siker Franciaországban.

Már február elején hírt adtunk arról, hogy Szekszárd francia testvérvárosában, a kommunista vezetésű Bezonsban megyénkbeli és innen elszármazott művészek kiállítására készülnek. . . . A helyi sajtón túlterjedően jó fogadtatást kapott a kiállítás. Idézet a Le Parisian c. lap május 3-i számában megjelent kritikából: „*Marczell György, Vati József, Simsai Ildikó, Bazsony Arany, Sarkantyú Simon, Matthioni Eszter, Szily Géza, Szabó István, Ujvári Lajos, Mayer Berta, Lőrincz Vitus, Würtz Ádám és Végh András mutatták be műveiket.*” (a megyeieket képviselő Molnár M. György festőművész alkotásaival együtt) „*melyeket biztos vonalakkal, tehetséggel dolgoztak fel, de amelyekre jellemző a komolyság és néha a szomorúság. A művek lebilincselők, de igazán harmonikus színeikkel tűnnek ki.*”

Somogyi Néplap 1982. szeptember 25. (38. évfolyam 225. szám p. 5. ADT)

Festőnő angyalszárnyakkal – Kaponya Judit kiállítása a Somogyi Képtárban.

. . . Elsőként dombóvári gimnáziumi tanáromról kell megemlékeznem:

Marczell György festőként is értékes ember volt. A gimnáziumban nagy hangsúlyt kapott a rajzolás, gondja volt a különféle technikai eljárások ismertetésére. A főiskolán nagy hasznát vettem az alapos előképzésnek. . . .

Tolnai Népújság 1991. június 26. (2. évfolyam 148. szám p. 4. ADT)

A gimnázium értékeiből – Restaurálják a seccót

. . . . Az épületnek sok értéke van. ezek közé tartozott az iskola volt tanárának, *Marczell György festőművésznek a seccója, és az iskola akkori tanítványának, későbbi rajztanárának, Sarkantyú Simonnak a műve. A falfestményeket 1950-ben témájuk miatt ideológiai okokból*

levakolták. *Marczell György Szent Imre élete* című festményét kibontották és Romváriné Kutas Eszter avatott munkájával restaurálták.

Az ügy hosszan húzódott, mert a rendszerváltást megelőző években senki nem mert sem igent, sem pedig nemet mondani. Azóta ismét látható a seccó. Az ehhez szükséges 200 ezer forintot természetesen nem a költségvetésből fedezték, mint ahogyan Sarkantyú Simon korai képe, ami a Hősök emlékezet címet viseli, részben a Szent Imre emlékezete című képnek köszönheti, hogy szeptember elsején a nyolc osztályos képzés megkezdésekor ismét felavathatják. Készült ugyanis egy képeslap a másik műről, aminek az árusításából befolyt pénz az alapja a kép kibontásának, majd restaurálásának. . . .

Tolnai Népújság 2008. július 17. (19. évfolyam 166. szám p. 3. ADT)

Új kiállítás létrehozását tervezi a múzeum

Sarkantyú Simon és *Marczell György* festményeiből tervez kiállítást a Dombóvári Helytörténeti Múzeum. A közelmúltban dr. Jobbágyi Zsuzsa a Magyar Nemzeti Galéria művészettörténésze látogatott Dombóvárra, hogy egyeztessen a kiállítás részleteiről. A vendég Takács Istvánné a Dombóvári Városszépítő és Városvédő Egyesület elnökének meghívására érkezett.

Tolnai Népújság 2008. szeptember 03. (19. évfolyam 206. szám p. 2. ADT)

Művészetbarátok segítségét várja a tanári kar.

Művészetbarát vacsorát rendez szeptember 5-én a Dombóvári Helytörténeti Múzeum a Hotel Dombóvárban. A befolyt összeget *Marczell György festőművész-tanár* 80 éve készült festményének restaurálására fordítják. A kép az Illyés Gyula Gimnázium jogelődjének legendás tanári karát ábrázolja. A helyi szempontból jelentős műalkotás restaurálására Orbán Attila budapesti szakember vállalkozott. A munkához szükséges pályázat önrészét a múzeum nem tudja biztosítani. A vacsorán az érdeklődők néhány órára megtekinthetik a védett körülmények között elhelyezett műalkotást, melyet a vacsora után el is szállítanak.

Tolnai Népújság 2016. április 11. (27. évfolyam 84. szám p. 3. ADT)

Festményekkel emlékeznek Ujváry Lajosra, a kiváló alkotóra – Innen indult útnak a művész

Ujváry Lajos festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás szombaton a Babits kulturális központ Bakta Galériájában. A Munkácsy-díjas alkotó 1925. február 25-én született Kaposváron, de több Tolna megyei településhez is van kötődése. *A dombóvári gimnáziumban figyelt fel rajz tehetségére tanára, Marczell György. A Képzőművészeti Főiskolán Poór Bertalan és Szőnyi Zoltán növendékeként diplomázott. Nyugdíjba vonulásáig a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban oktatott. Kedvenc témája a tájak mellett a paraszti élet ábrázolása volt. . . .*

16.

Marczell György seccója a gimnáziumban.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)

Marczell György egy 1940-ben készült osztálykép részletén.
(Forrás: DRSzN fb. csoport)

Marczell György néhány alkotása

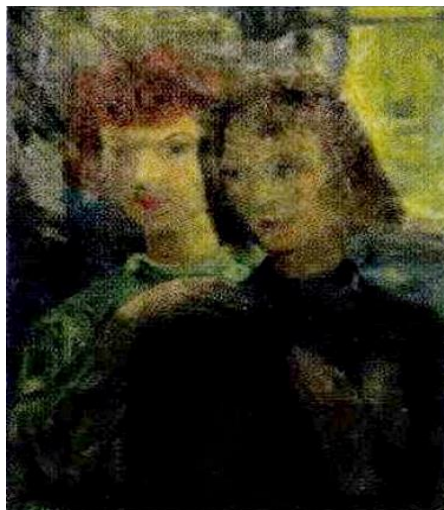
Hintaágyban (1944)
(Forrás: mutargy.com)

18.

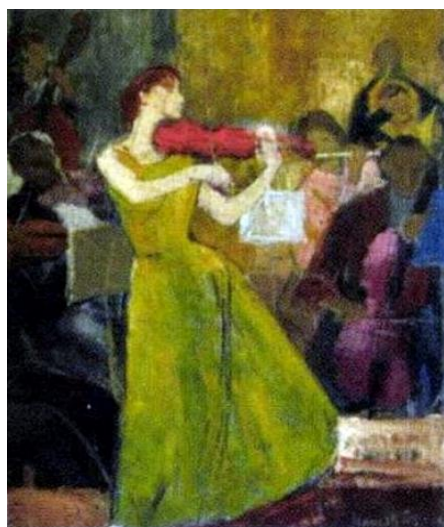
Szobában (1956)

(Forrás: Képcsarnok aukció Budapest 2010.)

Anya és lánya (1958)

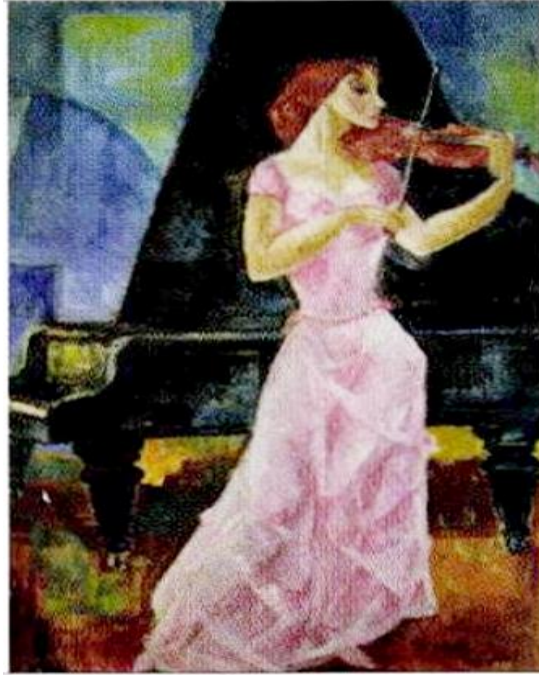
(Forrás: Képcsarnok aukció Pécs 2010.)

Zenélők (1960)

(Forrás: Képcsarnok aukció Budapest 2011.)

19.

Noémi hegedűvel
(1977) (Forrás: Képcsarnok aukció Pécs 2010.)

Az összeállítás az Arcanum Digitális Tudománytár (ADT) oldalain fellelhető anyagokból készült.

Hivatkozások a cikkek mellett.

Összeállította: Vati László Dombóvár, 2021. december 05.

Az összeállítás részben vagy egészben szabadon felhasználható az összeállítóra való hivatkozás után!